

Veljekset Karjalainen Oy
Pyhäntie 2030
98530 Pyhäntä

Maa-aineslain 14 §:n mukaiseen määräykseen liittyvä tarkastus Veljekset Karjalainen Oy:n Haapaharjun sora-alueella Pelkosenniemellä, kiinteistöllä Keskipyhä 583-403-1-222

Läsnä:

- Kaisa Soppela, ympäristötarkastaja, Kemijärven kaupunki
- Kari Karjalainen, toimitusjohtaja, Veljekset Karjalainen Oy
- Oiva Niemelä, kiinteistönomistaja
- Mikko Merikanto, vt. kunnanjohtaja Pelkosenniemen kunta

Tarkastuskohde ja -ajankohta:

Kiinteistöllä Keskipyhä sijaitseva Haapaharjun sora-alue (583-403-1-222). Veljekset Karjalainen Oy:llä on aiemmin ollut kiinteistölle maa-aineslupa (Pelkosenniemen kunta, rakennusmestari, 27.2.2008 § 5). Luvan voimassaolo on päättynyt 28.2.2018.

Kemijärven kaupungin ympäristöterveyslautakunta on velvoittanut antamallaan päätöksellä (§ 21 10.02.2023) Veljekset Karjalainen Oy:n suorittamaan loppuun Haapaharjun sora-alueen (kiinteistötunnus KESKIPYHÄ 583-403-1-222) jälkihoitotyöt maa-aineslupapäätöksen (Pelkosenniemen kunta, rakennusmestari, 27.2.2008 § 5) mukaisesti ja korottamaan ottoalueen pohjaa pilaantumattomilla maa-aineksilla niin, että ylimmän luontaisen pohjavesipinnan yläpuolelle jää vähintään kahden (2,0) metrin korkuinen suojaava maakerros. Pohjavettä suojaava maakerros tulee mittauttaa ulkopuolisen riippumattoman tahon toimesta. Toimenpiteet tuli suorittaa 30.6.2023 mennessä.

Kiinteistölle Keskipyhä suoritettiin tarkastus 6.6.2025 tarkoituksena selvittää alueelle määrättyjen (YTLTK 10.02.2023 § 21) maisemointi- ja jälkihoitotöiden tila.

Haapaharjun sora-aluetta koskevassa maa-aineslupapäätöksessä on annettu seuraavat maisemointia koskevat määräykset:

- Lupamääräys 5. Maa-ainesta otettaessa tulee ylimmän luontaisen pohjavesipinnan päälle jättää suojaavaa maakerrosta vähintään kaksi (2,0) metriä eikä suunniteltua ottotasoa + 170,00 m saa alittaa. Ottotasoa tulee tarvittaessa nostaa, mikäli pohjavesihavainnot antavat siihen aihetta.
- Lupamääräys 6. Maa-ainesten otto tulee toteuttaa niin, että siitä aiheutuu mahdollisimman vähän maisemakuvan rikkoutumista. Kaivantojen reunat tulee luiskata kaltevuuteen 1:3

Alueen maisemointi tulee suorittaa niin pian kuin se ottamistoiminnan edistyessä on mahdollista...

- Lupamääräys 7. Alueet on ottamistyön päätyttyä siistittävä ja saatettava puustoistutuksin muuhun ympäristöön soveltuvaksi...

Tarkastuksen havainnot:

Tarkastuksella havaittiin, että maa-ainesaluetta ei ole maisemoitu luvan mukaisesti. Alueella oli luiskaamattomia ottorintauksia (kuva 1). Alueella oli yhä lähialueen rakennustyömailta tuotuja maa-aineksia ja jätteitä. Vaadittua suojaetäisyyttä pohjaveteen ei pystytty tarkastuksella todentamaan.

Kuva 1. Luiskaamattomia ottorintauksia.

Maisemointi- ja jälkihoitovelvoitteen mukaisella alueella on varastoituna edelleen sinne kuulumatonta jätettä. Käytöstä poistetut rumpusillat ja betonielementit estävät maisemointi- ja jälkihoitotöiden saattamista loppuun (kuvat 2 ja 3) Kiinteistön Keskipyhä läpi kulkevan tien laidassa on maavalli, jota ei ole luiskattu vaadittuun kaltevuuteen (kuva 4).

Kuva 2. Kiinteistölle varastoituja jätteitä.

Kuva 3. Kiinteistölle varastoituja jätteitä.

Kuva 4. Tien laidassa oleva maavalli.

Kiinteistöllä Keskipyhä on lisäksi murskatuista maa-aineksista koostuvia varastokasoja, jotka estävät maisemointi- ja jälkihoitotöiden saattamista loppuun (kuvat 5 ja 6). Alueelle on tuotu maa-aineksia ja kiviä myös muualta murskattavaksi (kuva 7). Maa on maa-ainesalueen alimmilla kohdilla kosteaa ja alueelle lammikoituu vettä.

Kuva 5. Kiinteistöllä olevia varastokasoja.

Kuva 6. Kiinteistöllä olevia varastokasoja ja muualta tuotuja kiviä.

Kuva 7. Pyhäntunturin hotellityömaalta murskattavaksi tuotuja kiviä.

Kuva 8. Alueelle lammikoituu vettä.

Tarkastuksen lopputulos:

Veljekset Karjalainen Oy ei ole suorittanut loppuun kiinteistöllä Keskipyhä sijaitsevan Haapaharjun sora-alueen (583-403-1-222) maisemointi ja jälkihoitotöitä. Alueelle johtavan tien vieressä on maavalli, joka ei täytä lupaehtojen mukaista luiskausta 1:3 kummaltakaan puolelta maavallia. Alueelle on varastoituna jätettä, joka estää maisemoinnin saattamista loppuun. Alueella on lisäksi varastokasoja, joista osa on muualta tuotuja maa-aineksia.

Pelkosenniemen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on saanut Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta Veljekset Karjalainen Oy:n hallinto-oikeudelle toimittaman 13.12.2023 päivätyn mittausraportin päättyneen maa-aineslupa-alueen pohjaveden- ja maanpinnan mittauksesta. Kyseisen mittausraportin mukaan maanpinnan korkeus alueella on tuolloin ollut +170.07 - +171.60 ja pohjaveden pinta +167.88. Mittaustulosten perusteella suojaetäisyys pohjaveteen on ollut tuolloin alueella alimmillaan 2,19 metriä. Päättyneen maa-aineslupan määräyksen 5. mukaan maa-ainesta otettaessa tulee ylimmän luontaisen pohjavesipinnan päälle jättää suojaavaa maakerrosta vähintään kaksi (2,0) metriä. Alueen pohjaveden pinta +167.88 on mitattu talvella, jolloin pohjaveden määrä vähenee, koska sade tulee lumena ja routa estää veden imeytymisen maaperään. Mitattu tulos ei siten kerro alueen ylintä luontaista pohjavesipintaa. Todennäköistä on, ettei suojaetäisyys ole alueella vaadittu kaksi metriä, kun pohjavesi on ylimmillään keväällä lumien sulettua. Tähän viittaa myös se, että maa-ainesalueen alimmilla kohdilla maa on vettynyttä ja sen pinnalle lammikoituu vettä.

Pelkosenniemen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Kemijärven kaupungin ympäristöterveyslautakunta
Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuolto

TARKASTUSKERTOMUS

14.8.2025

55/11.03.03/2023

Jatkotoimenpiteet:

Koska vaadittuja maisemointi- ja jälkihoitotöitä ei ole kokonaisuudessaan suoritettu, tullaan Kemijärven kaupungin ympäristöterveyslautakunnalle esittämään 10.02.2023 annetun määräyksen tehosteeksi asetetun uhkasakon lisäerien tuomitsemista. Asiasta on yritetty tuloksetta kuulla Veljekset Karjalainen Oy:tä 20.8.2024 lähetetyllä kirjatulla kirjeellä. Asiasta tullaan kuulemaan Veljekset Karjalainen Oy:tä uudelleen.

Sovelletut säännökset:

Maa-aineslaki (555/1981) 14.2 §

ympäristötarkastaja

Kaisa Soppela

Kemijärven kaupunki
Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuolto
Ympäristönsuojelu
Vapaudenkatu 8 B (3 krs.)
98100 Kemijärvi

Tiedoksi:

Veljekset Karjalainen Oy
Oiva Niemelä
Pelkosenniemen kunta
Lapin Poliisilaitos
Lapin ELY-keskus

